

Лямзін А.О.

доктор технічних наук, професор,
професор кафедри організації авіаційних робіт та послуг
Національного авіаційного університету, м. Київ

Лозовий Д.О.

аспірант кафедри організації авіаційних робіт та послуг
Національного авіаційного університету, м. Київ

РОЛЬ ІНКЛЮЗІЇ В РОЗВИТКУ ТРАНСПОРТНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Повномасштабне вторгнення в Україну призвело до різкого зростання кількості людей з обмеженими можливостями, як серед військових, так і цивільного населення, що отримали травми в результаті бойових дій і потребують особливої уваги та підтримки з боку українського суспільства. Інклюзія транспортних систем - це важливий крок на шляху до створення інклюзивного суспільства, суспільства, в якому забезпечені рівні права та можливості для всіх, в тому числі для людей з обмеженими можливостями. В 2022-2023 роках чітко простежується динаміка зростання попиту на доступність транспортних систем. Розвиток інклюзії на транспорті цілком обґрунтований з економічної точки зору, оскільки дозволяє розширити ринок транспортних послуг, створити нові робочі місця у сфері транспорту та міської інфраструктури з метою адаптації міського середовища, знизити в довогостроковій перспективі витрати на соціальну допомогу завдяки інтеграції людей з обмеженими можливостями в суспільство. Інклюзія на транспорті - це не просто про пандуси та ліфти, а це про розвиток транспортної системи, яка буде зручною для всіх людей.

На сьогоднішній день існують різні підходи до визначення поняття інклюзія. В широкому розумінні інклюзія - це процес забезпечення рівного доступу до всіх аспектів суспільного життя для всіх людей, незалежно від їхніх фізичних, інтелектуальних, ментальних, соціальних та інших особливостей. Інклюзія в транспортній системі передбачає: фізичну доступність (наявність пандусів, спеціальних ліфтів, транспорту з низькою підлогою); інформаційну доступність

(розміщення спеціальних оголошень про зупинки, в тому числі оголошень шрифтом Брайля); комунікативну доступність (спеціально підготовлений персонал, доступні веб-сайти та мобільні додатки з потрібною інформацією); фінансову доступність (запровадження для людей з обмеженими можливостями пільгових тарифів та субсидії).

Основні принципи інклюзивності представлено в таблиці 1

Таблиця 1 Основні принципи інклюзивності на транспорті.

№ п/п	Принцип	Характеристика
1	Цінність людини	Кожна людина цінна та має право на повноцінне життя, не залежно від її досягнень, здібностей, особливостей чи статусу
2	Різноманіття	Різноманіття людей та їхніх потреб - це багатство, тому слід цінувати та поважати цю різноманітність
3	Рівність прав та можливостей	Всі люди мають рівні права та можливості. Це стосується і доступу до всіх аспектів суспільного життя, включаючи транспорт
4	Доступність	Всі люди повинні мати доступ до всіх аспектів суспільного життя. Це потребує адаптації міського середовища та усунення бар'єрів.
5	Участь	Всі люди повинні мати можливість брати участь у всіх аспектах суспільного життя.
6	Недискримінація	Жодна людина не повинна зазнавати будь-яких проявів дискримінації
7	Індивідуальний підхід	Потреби кожної людини унікальні. Відповідно, слід враховувати ці потреби при наданні послуг та адаптації середовища.
8	Безперервність, співпраця	Інклюзія - це постійний процес, що потребує постійного вдосконалення та оновлення. Це спільна відповідальність, її досягнення потребує співпраці всіх членів суспільства
9	Відкритість до змін	Суспільство повинне бути відкритим до змін, що потребує готовності до перегляду традиційних підходів та прийняття нових ідей.

Інклюзивність транспортних систем робить їх доступними для всіх людей, що надає людям з обмеженими можливостями вести повноцінне життя, вільно пересуватися містом, працювати, навчатися, відвідувати культурні заходи та спілкуватися з друзями та родиною. Завдяки інклюзивності транспортних систем розширюється ринок транспортних послуг, що дозволяє транспортним компаніям отримувати додатковий прибуток, створювати нові робочі місця. А державі в довгостроковій перспективі знижувати витрати на соціальну допомогу. Прикладами інклюзивності

транспортних систем є використання низькопідлогового транспорту, зокрема такі автобуси та тролейбуси з'явилися у місті Києві, наявність пандусів, ліфтів, тактильних доріжок, доброзичливий та підготовлений персонал (водії, кондуктори, диспетчери). Основні бар'єри для інклюзії в транспортних системах представлено в таблиці 2

Таблиця 2 Основні бар'єри для інклюзії транспортних системах.

№ п/п	Принцип	Характеристика
	Фізичні бар'єри	<p>Відсутність пандусів, ліфтів та низькопідлогового транспорту: робить транспорт недоступним для людей з обмеженими можливостями пересування.</p> <p>Вузькі двері та проходи: ускладнюють посадку та висадку людей з інвалідними візками.</p> <p>Відсутність тактильних доріжок: робить пересування небезпечним для людей з вадами зору.</p> <p>Недоступні туалети: створюють проблеми для людей з певними потребами.</p>
	Інформаційні бар'єри:	<p>Відсутність оголошень про зупинки: робить пересування складним для людей з вадами слуху.</p> <p>Недоступні веб-сайти та мобільні додатки: роблять неможливим планування подорожі для людей з певними потребами</p>
	Комуникативні бар'єри	<p>Непідготовлений персонал: не володіє знаннями та навичками для роботи з людьми з обмеженими можливостями.</p> <p>Відсутність жестової мови: робить спілкування складним для людей з вадами слуху.</p>
	Фінансові бар'єри	<p>Висока вартість проїзду на транспорті, особливо приватному, робить його недоступним для людей з низьким доходом. Відсутність пільгових тарифів: для людей з обмеженими можливостями.</p>

Для вирішення проблем та подолання наявних бар'єрів для забезпечення інклюзії транспортних систем потрібно впровадження на державному рівні стандартів інклюзивності для транспортних систем.

Список використаних джерел

1. Що таке інклюзія? І чому Україна має бути інклюзивною? - Dostupno.UA: <https://dostupno.ua/shcho-take-inkliuziia/>

